

Sygn. akt III CSK 192/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa M. Ł.

przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 15 kwietnia 2011 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 25 lutego 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 lutego 2010 r. na skutek apelacji powódki M. Ł. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 lutego 2010 r. w części oddalającej powództwo przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie M. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 406370,00 zł z odsetkami, a ponadto orzekł o kosztach postępowania. Rozstrzygnięcie to zostało wydane przy następujących ustaleniach faktycznych i wyprowadzonych z nich wnioskach.

Decyzją z dnia 4 grudnia 1980 r. Naczelnik Dzielniczy K. orzekł o przejęciu na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości oznaczonej obecnie jako działka nr 249/1, objętej księgą wieczystą nr [...], zabudowanej budynkiem mieszkalnym w K. przy ul. M. 5. Decyzja ta stanowiła podstawę ujawnienia w księdze wieczystej własności na rzecz Skarbu Państwa.

Decyzją z dnia 14 grudnia 1989 r. Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego K. przeznaczył do sprzedaży na rzecz powódki lokal mieszkalny nr 6 w budynku przy ul. M. 5 w K. za kwotę 2.060.214,00 zł, co stanowiło 80% ustalonej ceny nieruchomości lokalowej, pod warunkiem przedpłaty całej ceny sprzedaży na rachunek Urzędu Dzielnicowego K. Wydziału Gospodarki Komunalnej. Powódka uiściła tę kwotę oraz wielokrotność opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego udziału w nieruchomości. W dniu 18 września 1990 r. Gmina K. sprzedała powódce lokal mieszkalny nr 6 w K. przy ul. M. 5 wraz z udziałem we współwłasności kamienicy i użytkowaniu wieczystym gruntu. Powyższe ujawniono w księdze wieczystej KW nr [...].

Decyzją z dnia 21 września 1993 r. Samorządowe Kolegium w K. uznało za nieważną decyzję z dnia 4 grudnia 1980 r. o przejęciu na własność Skarbu Państwa nieruchomości zabudowanej budynkiem przy ul. M. 5.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 18 listopada 1997 r. uzgodniono stan prawny ujawniony w księdze wieczystej Kw nr [...] poprzez wpis w

macierzystej księdze wieczystej Kw. nr [...] K. I. w miejsce Skarbu Państwa oraz wykreślenie wszystkich wpisów w księgach wieczystych dotyczących wyodrębnionych lokali i zamknięcie tych ksiąg, w tym księgi Kw. nr [...]. Wyrok ten utrzymany został w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 11 maja 2004 r.

W dniu 25 listopada 2009 r. powódka wniosła o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 14 grudnia 1989 r. o sprzedaży lokalu mieszkalnego, na skutek czego w dniu 9 lutego 2010 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K. stwierdziło jej nieważność. Szkoda powódki wynikła z wydania decyzji z dnia 14 grudnia 1989 r., odpowiada równowartości 80% aktualnej wartości rynkowej lokalu określonego w tej decyzji, którego powódka *de facto* nigdy nie nabyła.

Skarga kasacyjna Skarbu Państwa - Wojewody M. od wyroku Sądu Apelacyjnego - oparta na podstawie pierwszej z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 442 § 1, 361 § 2, 363, 481 k.c., i zmierza do uchylenia tego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Błędny jest pogląd, który legł u podłoża zarzutu przedawnienia roszczenia powódki, że jeżeli wydanie decyzji stwierdzającej nieważność bądź niezgodność z prawem innej decyzji nastąpiło po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17.06.2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), to zgodnie z art. 5 tej ustawy, do zdarzeń i stanów prawnych powstałych po tym dniu tj. od 1 września 2004 r. nie ma już zastosowania art. 160 k.p.a.

Zasadnicze problemy prawne dotyczące czasowego zasięgu zastosowania w świetle art. 5 ustawy nowelizującej przepisów art. 160 k.p.a. zostały wyjaśnione przez Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 31 marca 2011 r., sygn. akt III CZP 112/10 (Biul. SN 2011/3/12). Sąd Najwyższy zajął stanowisko, zgodnie z którym do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Wskazał, że w świetle art. 5 ustawy nowelizującej znajduje zastosowanie art. 160 § 1, 2 i 3 k.p.a., a jego stosowanie bez

dotyczącego przedawnienia art. 160 § 6 k.p.a. byłoby nie do pogodzenia z założeniami przyświecającymi ustanowieniu przewidzianej w tych przepisach odpowiedzialności odszkodowawczej. Wobec możliwości domagania się na podstawie art. 160 k.p.a., w związku z jego mocą wsteczną, odszkodowania także za szkody wyrządzone decyzjami wydanymi przed kilkudziesięciu laty – jeżeli tylko ich nieważność lub wydanie z naruszeniem prawa stwierdzono po dniu 31 sierpnia 1980 r. (por. art. 156 § 2 k.p.a.) – przyjęcie, że przedawnienie roszczenia o odszkodowanie rozpoczyna bieg od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1, było jedynym odpowiednim rozwiązaniem. Zastosowanie innego rozwiązania, spośród spotykanych sposobów określenia początku biegu przedawnienia roszczenia, czyniłoby tę odpowiedzialność iluzoryczną lub w najlepszym razie sprzyjało wnikaniu się stron w spory na tle przedawnienia dochodzonego roszczenia. Nie można odpowiedzialnie zakładać przekreślenia tego rozwiązania, w imię dostosowania prawa do wyższych standardów konstytucyjnych, przez ustawę nowelizującą, w odniesieniu do roszczeń o naprawienie szkód wyrządzonych wadliwymi decyzjami wydanymi przed wejściem w życie ustawy nowelizującej, zwłaszcza przy uwzględnieniu rysujących się problemów na tle przedawnienia roszczenia, którego podstawę stanowi art. 417¹ § 2 k.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 47/09 i dotyczące tych problemów wypowiedzi piśmiennictwa).

Rację natomiast ma skarżący, że nie jest prawidłowy pogląd przyjęty przez Sąd Apelacyjny, iż wysokość szkody poniesionej przez powódkę na skutek decyzji z dnia 14 grudnia 1989 r. o sprzedaży lokalu, której nieważność stwierdzono w 2010 r., odpowiada aktualnej wartości tego lokalu (80%). Sąd Apelacyjny pominął, że w wyniku tej decyzji powódka nie utraciła własności lokalu, a co za tym idzie, stan majątkowy powódki nie uległ uszczupleniu o jego wartość. Inaczej mówiąc, powódka nie doznała szkody w postaci utraty własności lokalu. Poniesiona przez powódkę szkoda od początku ma postać pieniężną i ogranicza się do aktualnej wartości tego co świadczyła ona w wyniku decyzji z dnia 14 grudnia 1989 r. na poczet umowy sprzedaży. Zatem odszkodowanie należne

powódce powinno zostać ustalone poprzez urealnienie wartości jej świadczenia pieniężnego.

Skoro Sąd Apelacyjny wyszedł z odmiennych założeń zaskarżony wyrok nie mógł się ostać. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.